

Vorbereidende les Het geheim van kapitein Jan May

Lesactiviteit: wereldkaart tekenen en een woordweb maken

Groep: 7 en 8

Lesdoel: De leerlingen ontdekken dat Nederland slechts een klein onderdeel is van de wereld en ontdekken wat voor voorwerpen er tijdens ontdekkingsreizen in de Gouden Eeuw allemaal werden verzameld.

Benodigheden: bijlage 1 en 2, groot wit A3 papier, tekenpotlood, gum, afbeelding van kaart Blaeu op digibord (bijlage 2), A4 papier voor woordweb, pen, Chromebook /tablet /laptop om informatie op te zoeken over ontdekkingsreizen

Lesduur: 65 min

Fase	Leeractiviteit	Didactische werkvormen	Materialen
Oriëntatie/ opening	- gesprek over museum en Schateiland Boerhaave	Gesprek	Bijlage 1
Tijdsduur	5 min		
Kern	- Een wereldkaart tekenen - woordweb maken over verzamelen	-Tekenopdracht -zoekopdracht	- Groot wit A3 papier - tekenpotlood - gum - afbeelding van kaart Blaeu op digibord (bijlage 2) - A4 papier voor woordweb - pen - Chromebook/tablet/laptop om informatie op te zoeken over ontdekkingsreizen
Tijdsduur	20 min 30 min		
Afsluiting	Nabespreking woordweb	Reflectie	
Tijdsduur	10 min		

Oriëntatie/opening

Om de museumles tot een nog groter succes te maken is het verstandig het museumbezoek van te voren in de klas voor te bereiden. Als voorbereiding op het onderwijsprogramma “Het geheim van kapitein Jan May” kan de leerkracht iets vertellen over het museum dat zij gaan bezoeken. De leerlingen gaan voor dit onderwijsprogramma de tentoonstelling “Schateiland Boerhaave” bezoeken. In bijlage 1 vindt u daarom meer informatie over het museum in het algemeen en specifiek Schateiland Boerhaave (zie bijlage 1).

In het museum gaan de leerlingen zelf op ontdekkingsreis. Ze leren over de geneeskunde in de tijd van de 17^e eeuw, ze leren alles over vreemde planten en dieren en maken een reis op zee. Om zo’n reis te maken, maakte ook kapitein Jan May gebruik van een wereldkaart zodat hij de goede kant uitvoer. Dat was soms nog best lastig. Weten de leerlingen hoe de wereld er uit ziet?

Kern

Stap 1

De leerlingen tekenen uit hun hoofd een wereldkaart. De leerlingen beginnen eerst met het tekenen van Nederland. Daaromheen tekenen ze Europa en de rest van de wereld. Geef de leerlingen ongeveer 30 minuten de tijd om deze kaart tekenen. Geef ze bij deze opdracht mee dat het vooral gaat om de contouren en de afscheiding van de verschillende continenten. Vraag de leerlingen wel om de landgrenzen van Nederland te tekenen.

Het tekenen van de wereld is een lastige opdracht voor de leerlingen zonder voorbeeld. Nederland zal waarschijnlijk relatief groot worden getekend in verhouding tot de rest van de wereld. Dit is prima, omdat bij het vergelijken van de kaart met een echte kaart, de leerlingen zien dat Nederland eigenlijk best klein is.

Stap 2 (20 min)

Op het digibord laat u de wereldkaart van Willem Janszoon Blaeu zien (bijlage 2). Blaeu was een kaartenmaker uit de 17^e eeuw die wereldberoemd werd met zijn mooi versierde kaarten.

Laat de leerlingen hun eigen tekening vergelijken met de kaart van Blaeu en vraag ze of ze Nederland groter of kleiner getekend dan op deze kaart?

Jan May, de kapitein die de leerlingen straks leren kennen in het museum, ging op ontdekkingsreis naar het eiland Jan Mayen. Hij heeft dit eiland ontdekt en daarom is het naar hem vernoemd. (Zie hieronder twee afbeeldingen uit Google Maps om aan te geven waar dit eiland ligt. Het is slechts een heel klein eiland.

Stap 3 (30 min)

Kapitein Jan May ontdekte het eiland Jan Mayen op zijn ontdekkingsreis naar de Oost. In Azië verzamelde zijn bemanning van alles en nam dat weer mee terug naar Nederland. Maar wat namen ontdekkingsreizigers uit de 17^e eeuw eigenlijk allemaal mee terug naar Nederland? (denk aan specerijen als nootmuskaat, koffie, peper, zout, tabak, kaneel, allerlei bijzondere planten en dieren, schelpen, etc.)

De leerlingen krijgen de opdracht om in groepjes van 4 een woordweb te maken met in het midden van het web het woord 'verzamelen'. Geef de leerlingen de opdracht om op internet op te zoeken wat ontdekkingsreizigers uit de 17^e eeuw verzamelden. Denk aan zoektermen als 'rariteitenkabinet 17^e eeuw', 'ontdekkingsreizen Gouden Eeuw' en 'VOC'.

Afsluiting

Nadat de leerlingen een woordweb hebben gedaan, bespreek u per groepje elke woordweb na. Welke verzamelingen worden veel genoemd, welke komen slechts zelden voor? In het museum zullen de leerlingen een aantal van deze verzamelingen ook tegenkomen.

Bijlage 1

Rijksmuseum Boerhaave

Rijksmuseum Boerhaave is genoemd naar de beroemde Nederlandse geleerde (Herman Boerhaave) aan het begin van de 18de eeuw. Rijksmuseum Boerhaave is het museum voor de geschiedenis van de natuurwetenschappen en van de geneeskunde. Die geschiedenis wordt in het museum getoond vanaf halverwege de 16de eeuw en geeft een beeld van de ontwikkeling van de natuurwetenschap en de geneeskunde. In het museum zijn vijf verschillende thema's te zien: De Gouden Eeuw; Ziekte en gezondheid; Machtige verzamelingen (een zaal vol wetenschappelijke ontdekkingen die in de 18^e eeuw onder de bevolking zorgde voor spectaculaire demonstraties); Water, Stroom en Data en tot slot Grote Vragen (vragen waar we tegenwoordig over nadenken op het gebied van de wetenschap).

Schateiland Boerhaave

De spannende doe-tentoonstelling Schateiland Boerhaave zit vol verrassende avonturen. In deze tentoonstelling maak je kennis met de scheepsarts, vaar je mee op het schip van een kapitein en beland je op een onbekend eiland waar je als wetenschapper vreemde dieren en planten vindt en onderzoekt. Onderweg doe je allerlei proefjes. Je leert van alles over ontdekkingsreizen in de 17^e eeuw.

Bijlage 2

